

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Basın-yayın organlarına getirilen kısıtlamalar, gazetecilerin yaptıkları haberler nedeniyle tutuklanmaları, medya organlarının tekçileştirilmesi, yayın organlarının kapatılması ve beraberinde basın-yayın özgürlüğü ve Anayasal güvence altında olan “haber alma hakkı”nın ihlal edilmesinin yarattığı sakıncaların tespitine ilişkin Anayasa’nın 98. ve İçtüzüğü’nün 104 ve 105. maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve talep ederiz. 26.07.2018

Meral DANIŞ BEŞTAŞ

HDP Siirt Milletvekili

GEREKÇE ÖZETİ

Türkiye uzunca bir süredir basın-yayın özgürlüğünün ihlali, tutuklu gazeteciler, kapatılan yayın organları ve sosyal medyaya dönemsel olarak getirilen kısıtlamalar nedeniyle oldukça kötü bir karneye sahiptir. AKP iktidarının neredeyse ilk yıllarına tekabül eden; etkisi ve şiddeti giderek artan bir baskı dönemi ile karşı karşıya olduğumuz açıktır. Basın özgürlüğüne getirilen sınırlamaların hukuk normlarının dışına çıkmış olduğu açıktır. Basın özgürlüğüne getirilen sınırlamaların iyi tahlil edilmesi ve sonuçlarının değerlendirilmesi gerekli olup basın özgürlüğü ve halkın haber alma hakkının kısıtlanmasına dair gelişmelerin ele alınması ve oluşacak zararların bir an evvel telafi edilmesi için bir meclis araştırma komisyonu kurulması elzemdir.

GEREKÇE

Türkiye uzunca bir süredir basın-yayın özgürlüğünün ihlali, tutuklu gazeteciler, kapatılan yayın organları ve sosyal medyaya dönemsel olarak getirilen kısıtlamalar nedeniyle oldukça kötü bir karneye sahiptir. AKP iktidarının neredeyse ilk yıllarına tekabül eden; etkisi ve şiddeti giderek artan bir baskı dönemi ile karşı karşıya olduğumuz açıktır. 2004 yılında Pamukova'daki hızlı tren kazasının ardından 'Ulaştırma Bakanı istifa edecek mi?' diye soran bir gazeteciye, dönemin başbakanı olan cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın 'Sen hangi gazetecidensin?' diye sorması ardından da gazeteciyi sözleri ile baskı altına almış olması basın-yayın organlarının otosansür uygulamalarına geçişinin miladı olarak kabul edilebilir. Bu olayın ardından gazeteciler hükümet üyelerine sordukları sorular ile giderek baskı altına alınmışlar; günümüze gelindiğinde ise birçok televizyon kanalı ve gazete yönetimi hükümet tarafından benimsenmeyen gazetecilerin işlerine son vermiştir.

Bilindiği üzere hükümet partisine yakın durmayan gazete ve gazeteciler tamamen iktidar ve yargının kısılcasına alınmıştır. Kuşkusuz 7 Haziran seçimleri kırılma noktası olmuş, seçim sonuçlarını tanımayan iktidar internet yayını kısıtlamaları ile muhalif basın-yayın organlarına erişim engeli uygulamaya başlamıştı. Yine hız kesmeden süren gazetecilere dönük baskılar 15 Temmuz sonrası bambaşka bir evreye taşınmış ve pek çok televizyon, radyo ve yayın kuruluşu kapatılırken gazeteciler de cezaevine konulmuştur. Üstelik hükümet cezaevindeki gazetecileri daha fazla kriminalize etmek ve hapisteki gazeteci sayısını az gösterme saikiyle çok sayıda sarı basın kartını iptal etmiş; cezaevindeki gazetecileri ise "terörist" olarak yaftalamıştır. Ancak hükümetin bu çabaları dünya kamuoyunda beklenen etkiyi yaratmadığı gibi Türkiye gazeteci hapishanesi olarak tanımlanmıştır.

Kamuoyuna yansıyan ve yine alternatif medya kuruluşları tarafından aktarılan verilere göre 315 gazeteci, köşe yazarı, yayın sorumlusu veya çizerin, tüm ceza ve tazminat davaları kapsamında 47 ağırlaştırılmış müebbet, bir müebbet hapis, 3 bin 34 yıl 6 ay hapis, 4 milyon 40 bin TL maddi veya manevi tazminat istemiyle yargılandığı ifade edilmektedir. Mesleki faaliyetleri veya siyasi dosyalardan yargılanan 127 gazeteciden 33'ü yargılanırken, 40'ının soruşturması sürmektedir. 24 gazeteci hükümlü, 30 gazetecinin dosyası da üst mahkemede olup tutuklu gazetecilerin 39'u da Kürt sorunu ve muhalif haber yapan medya organlarından. Bu dönemde, tutuklu gazeteciler 'Darbecilik', 'Anayasal düzeni yıkmaya teşebbüs', 'FETÖ, PKK, MLKP, DHKP-C, TKP/L, Direniş Hareketi gibi silahlı örgütlerle işbirliği veya

yardım' suçlamalarla karşılaşmışlardır. Nisan-Mayıs-Haziran döneminde beş gazeteci gözaltına alınırken gazetecilerden dördünün 'Kürt Sorunu' bağlantılı soruşturmalar çerçevesinde gözaltına alınması dikkat çekicidir.

Gazetecilerin cezaevi tehdidinin yanı sıra yaptıkları haberler nedeniyle yüklü miktarlarda tazminat davaları ile karşı karşıya bırakılmaları hukuk eliyle ayrı bir tehdit aracının devreye sokulması yöntemine dönüşmektedir. Yapılan haber içeriğinin bir takım çevreleri rahatsız etmesi karşısında gazeteciyi sindirme amaçlı tazminat davalarının devreye sokulması da son derece kritiktir. Bu bağlamda bir diğer gelişme de gazete ve televizyon çalışanlarının yaptıkları işler nedeniyle işten çıkarılma tehdidine maruz bırakılmaları şeklindedir.

2018'in Nisan-Mayıs-Haziran döneminde iki haberci ve bir medya bürosu saldırıya uğrarken bir medya organı saldırının hedefi olmuş; yedisi ölümlle tehdit olmak üzere toplam 65 gazeteci de tehdit edilmiştir. 'Cumhur İttifakı'na dahil olan MHP lideri Devlet Bahçeli, 24 Haziran 2018 Seçimleri sürecinde partisini eleştiren 59 gazeteciyi ilanla açıkça hedef göstermiştir. Ceza yasalarına göre suç teşkil eden bu hedef gösterici fiilin korunmasına rağmen gazetecilerin cezalandırılmaya devam edilmesi manidardır. Seçimlerin evvelinde iktidar partisinin yandaşı olmayan Doğan Medya Grubunun ileri tarihli geri ödemeli kredi ile Demirören Grubuna satılması ve medyanın tam manasıyla tek sesli olması, halkın vergileriye ayakta duran TRT'nin iktidar yanlısı haber organı gibi görev yapması ve böylelikle ülke gerçeklerinin halktan gizlenmesi yetmiyormuş gibi halkın haber alma hakkı kapsamında habercilik yapanların cezalandırılması ve açık hedef haline getirilmesi son derece dikkatle izlenmesi ve çözüm üretilmesi gereken bir olgu halini almıştır.

Yine kamuoyu ile paylaşılan verilere göre; bilinmesinde kamu yararı olan 32 haber, 77 Tweet, 22 Facebook paylaşımı, 5 Youtube videosuna sansür getirilmiştir. Özgür İnternet ansiklopedisi Wikipedia'nın 14 aydır Türkiye'de yasak durumda olması ise oldukça çarpıcıdır. Tüm bu gelişmeler Anayasaca güvence altına alınmış olan "haber alma hakkı"na aykırı olup halkın bilgi edinme hakkı engellenemez. Yaşanan bu baskı ortamı aynı zamanda yurttaşlardan ne gizlendiği sorusunu da beraberinde getirmektedir. Gerçeklerin üzerinin örtülmesi çabasının bu denli yoğun motivasyonla sürdürülmesi, halkın ülke gerçeklerinden haberdar olmasının engellenmesi, medya üzerindeki baskının günden güne artırılması demokratik hukuk devleti ilkesine tamamen aykırı gelişmelerdir.

Basın özgürlüğüne getirilen sınırlamaların hukuk normlarının dışına çıkmış olduğu açıktır. Basın özgürlüğüne getirilen sınırlamaların iyi tahlil edilmesi ve sonuçlarının değerlendirilmesi gerekli olup basın özgürlüğü ve halkın haber alma hakkının kısıtlanmasına dair gelişmelerin ele alınması ve oluşacak zararların bir an evvel telafi edilmesi için bir meclis araştırma komisyonu kurulması elzemdir.

Ayhan BİLGİN
HDP Kars Milletvekili

Kemal PEKÖZ
HDP Adana Milletvekili

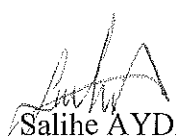

Berdan ÖZTÜRK
HDP Ağrı Milletvekili

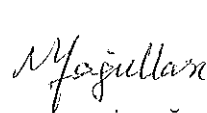

Filiz KERESTECİOĞLU
HDP Ankara Milletvekili

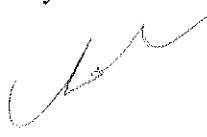

Ayşe ACAR BAŞARAN
HDP Batman Milletvekili

Mehmet Ruştı TIRYAKI
HDP Batman Milletvekili

Erdal AYDEMİR
HDP Bingöl Milletvekili

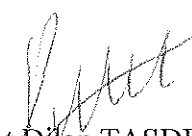

Salihe AYDENİZ
HDP Diyarbakır Milletvekili

Musa FARİSOĞULLARI
HDP Diyarbakır Milletvekili

Adnan Selçuk MIZRAKLI
HDP Diyarbakır Milletvekili

Tulay HATİMOĞULLARI ORUÇ
HDP Adana Milletvekili

Abdullah KOÇ
HDP Ağrı Milletvekili

Dirayet Dilan TAŞDEMİR
HDP Ağrı Milletvekili

Kemal BÜLBÜL
HDP Antalya Milletvekili

Necdet İPEKYÜZ
HDP Batman Milletvekili

Feleknaş UCA
HDP Batman Milletvekili

Dersim DAĞ
HDP Diyarbakır Milletvekili

Semra GÜZEL
HDP Diyarbakır Milletvekili

Hişyar ÖZSOY
HDP Diyarbakır Milletvekili